

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА –
ІНТЕГРУЮЧИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

*(Матеріали XII-ї науково-практичної конференції
31 серпня 2018 року)*

Рівне 2018 р.

УДК 027.7(477.81)

Наукова бібліотека – інтегруючий центр інформаційного простору Рівненського державного гуманітарного університету : матеріали XII-ї науково-практичної конференції, 31 серпня 2018 р. / РДГУ; Наук. б-ка; за ред. С.Н. Грипич, Г.П. Семенюк. – Рівне, РДГУ. – 2018. – с.

Відповідальна за випуск:

С.Н. Грипич - доцент,
директор наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Укладачі:

С.Н. Грипич - доцент,
директор наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Г.П. Семенюк – заступник
директора з науково-методичної
діяльності наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

До збірника увійшли матеріали XII-ї науково-практичної конференції «Наукова бібліотека – інтегруючий центр інформаційного простору Рівненського державного гуманітарного університету», в яких розглядаються різноманітні питання діяльності наукової бібліотеки, спрямовані на допомогу інформаційному забезпеченню освітнього та наукового процесів університету.

Ухвалено методичною радою наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного університету

**Наукова бібліотека РДГУ
м. Рівне, вул. Пластова, 31
33028
[http:// library.rshu.edu.ua](http://library.rshu.edu.ua)
library.rshu@gmail.com**

С. Н. ГРИПІЧ

*доцент, директор наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету*

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА – ІНТЕГРУЮЧИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

***Резюме:** Висвітлено основні аспекти досвіду роботи наукової бібліотеки РДГУ у формуванні ресурсної інформаційної бази та сервісних технологій, наукової діяльності бібліотеки університету, пов'язаних із інформаційним забезпеченням освітнього, наукового процесів.*

***Ключові слова:** наукова бібліотека РДГУ, інформаційне забезпечення, електронні технології, наукова діяльність.*

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету спрямовувала свої зусилля на модернізацію освітнього, наукового процесів у відповідності до завдань реформування вищої освіти України та інноваційних тенденцій сучасного бібліотекознавства, що знайшли своє відображення в «Концепції розвитку наукової бібліотеки РДГУ на 2017-2021 рр.».

Традиційними завданнями наукової бібліотеки є : комплектування, аналітико-синтетичне опрацювання, збереження інформації, якісне і кількісне вдосконалення системи засобів надання її ресурсів користувачам.

Ключовим напрямом розвитку бібліотеки університету є : подальше розширення електронної бібліотеки, спрямованої на покращення існуючих та пошуку нових методів організації

інформаційного простору, які реалізуються на базі комп'ютерних мереж, програм та технологій з метою підвищення рівня інформатизації освітнього та наукового процесів РДГУ.

Продовжує удосконалюватись діяльність інформаційних центрів: психолого-педагогічної інформації, молодого дослідника, правової інформації, які створені та функціонують в науковій бібліотеці.

Важливою складовою роботи бібліотеки університету є її наукова діяльність, спрямована на подальше здійснення наукових досліджень в рамках реалізації власних бібліотечних та загальнодержавних наукових проєктів; випуску необхідних бібліографічних, біобібліографічних, навчальних, інформаційно-методичних та інших видань.

Наукова бібліотека продовжує свою роботу по формуванню інформаційної культури студентів, яка включає різноманітні форми та методи навчання студентів та інших груп користувачів умінням пошуку і опрацювання традиційних та електронних інформаційних потоків.

Чільне місце в діяльності наукової бібліотеки займає популяризація літератури, найкращих надбань світової і вітчизняної науки та культури, завдяки різноманітним формам та тематиці культурно-просвітницьких заходів.

Науково-методична робота бібліотеки спрямовується на оновлення та вдосконалення всіх напрямків та функцій діяльності наукової бібліотеки. Серйозна увага приділяється підвищенню професійного рівня бібліотечних кадрів.

На ефективне забезпечення освітнього, наукового, виховного процесів спрямована співпраця бібліотеки з ректоратом, деканатами, кафедрами та іншими підрозділами університету.

Обслуговування користувачів у науковій бібліотеці зосереджується на виявленні та максимально повному задоволенні їх запитів на джерела інформації, що спонукає до

пошуку й утвердження нових форм бібліотечного обслуговування.

В бібліотеці університету студенти, викладачі, аспіранти, співробітники мають можливість користуватися історично-сформованими та постійно оновлюваними фондами у формі різноманітних носіїв інформації: книг, періодичних видань, нот, компакт-дисків та ін. Фондами читальних залів, довідково-пошуковим апаратом бібліотеки користуються студенти і науковці інших закладів вищої освіти (ЗВО), учні закладів загальної середньої освіти та ін.

Сприяння самостійній роботі, спрямованій на успішне виконання завдань освітнього та наукового процесів є одним із основних завдань наукової бібліотеки. Якісному забезпеченню потреб усіх категорій користувачів сприяють: зручні графіки роботи 4-х абонементів, 3-х читальних залів та інших структурних підрозділів бібліотеки; ефективні індивідуальні, групові форми обслуговування; доцільно сформовані фонди і довідково-пошуковий апарат; сучасні електронні технології.

В процесі обслуговування користувачів застосовується диференційований підхід, використовуються відповідні форми популяризації літератури, надається необхідна допомога в оволодінні навичками пошуку і використання інформації та ін. Постійно здійснюється контроль та аналіз якості процесів обслуговування шляхом систематичного проведення моніторингів задоволення інформаційних запитів користувачів, активності відвідування бібліотеки, використання її фондів тощо.

Довідково-бібліографічна та інформаційна діяльність наукової бібліотеки спрямовується на формування та регуляцію інформаційних потоків в адресному забезпеченні групових та індивідуальних особистісних потреб користувачів на всіх етапах освітнього, наукового процесів університету.

Основним завданням всіх видів бібліографічної та інформаційної діяльності є збір, систематизація, аналітико-синтетичне опрацювання, збереження та поширення інформації. Ефективними формами залишаються: виконання різних видів довідок (в традиційному, електронному та віртуальному режимі), консультування, підготовка бібліографічних видань вторинного рівня. Ресурсною базою для виконання запитів бібліографічного та інформаційного обслуговування слугує довідково-пошуковий апарат бібліотеки (традиційний та електронний), онлайнів довідкові матеріали, веб-сайт наукової бібліотеки (www.library.rshu.edu.ua/), які забезпечують доступ до різноманітних внутрішньобібліотечних ресурсів, що відповідають завданням та інформаційним потребам РДГУ.

У науковій бібліотеці продовжується діяльність інформаційних центрів: психолого-педагогічної інформації; молодого дослідника; правової інформації з їх відповідними напрямками роботи, функціями, інформаційними ресурсами та сервісними послугами. Значна частина інформації, призначеної для центрів, розміщується на веб-сайті наукової бібліотеки РДГУ (www.library.rshu.edu.ua/).

Чільне місце в інформаційно-бібліографічній діяльності бібліотеки займає науково-видавнича діяльність, що ґрунтується на підготовці та випуску науково-допоміжних, рекомендаційних, поточних, ретроспективних, тематичних, персональних покажчиків літератури, інформаційно-методичних посібників та інших видань (друкованих та електронних). Серед них випуски серій: «Академіки, доктори наук, професори РДГУ», наступні випуски щорічників «Друковані праці РДГУ за ... рік», серії «Електронна бібліотека», «Педагогічна інноватика» та ін

Відповідно до змінюваних потреб навчального і наукового процесів бібліотека розширює та удосконалює шляхи доступу до інформаційних ресурсів через

впровадження сучасних інформаційних технологій та сервісу.

Диференційоване бібліографічне інформування традиційно спрямовується на забезпечення індивідуальних і групових запитів. Традиційно бібліотекою проводяться *«Дні аспіранта»*. Також в рамках циклу *«Наукові комунікації»* для аспірантів проводиться *інформаційно-консультативний семінар-практикум «Наукометричні та бібліографічні бази даних»*, де вони мають можливість ознайомитись з методикою пошуку та визначення індексу наукових цитувань. Для всіх кафедр університету був проведений *інформаційно-консультативний лекторій «Інституційний репозитарій як засіб підтримки розвитку науково-освітнього середовища ЗВО»*. Актуальною формою інформування викладачів залишається і *«День кафедри»*. Здійснюється оперативне інформування в режимі *«Диференційованого обслуговування керівництва» (ДОК)* та *«Вибіркового розповсюдження інформації» (ВРІ)*. За запитам користувачів інформація надається в традиційному або електронному режимі. Для магістрантів педагогічного та психолого-природничого факультетів був проведений *«День магістранта»*.

Наукова бібліотека постійно знайомить студентів і викладачів з аналітичними бібліографічними оглядами літератури відповідно до освітніх і наукових потреб. Серед них огляди циклу *«Університетська освіта. (Вивчаємо навчальні дисципліни, розглядаємо теми)»*. Наприклад: *«Сучасна вітчизняна історія»*, *«Етнографія дитинства»*, *«Теорія виховання»*, *«Методика психолого - педагогічного вивчення учня»*, *«Українська мова за професійним спрямуванням»* та ін.

Традиційно для викладачів університету в рамках циклу *«Науково-педагогічний процес у вищому навчальному закладі»* бібліотека проводить на засіданнях кафедр (відповідно до їх профілю) бібліопанорами нових надходжень

літератури, в тому числі періодичних та бібліографічно-інформаційних видань. Така інформація систематично надається викладачам кафедри педагогіки початкової освіти. Враховуючи численні запити користувачів, ми продовжуємо роботу по створенню оглядово-аналітичної інформації з періодичних видань, що представлена у формі прес-бібліодайджестів: «Історія РДГУ», «Велика педрада (загальноосвітні матеріали)», «Проблеми вищої школи», «На допомогу науковцям». Надавали консультації з питань підбору інформаційних джерел, оформлення списків використаної літератури до наукових робіт, визначали класифікаційні індекси «Універсальної десятикової класифікації» (УДК) на статті і книги, які підготовлені до друку викладачами університету та ін. Науковою бібліотекою здійснюється інформаційно-бібліографічний супровід міжнародних, всеукраїнських, обласних науково-практичних конференцій, семінарів, організатором яких є РДГУ.

Одним з основних завдань бібліотеки є всебічне сприяння самостійній роботі у виконанні завдань освітнього процесу та науковій діяльності. Тому особлива увага приділяється питанням формування інформаційної культури студентів та молодих науковців. З цією метою наприкінці 2017 року виданий навчальний посібник ***«Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід»***, авторами якого є працівники наукової бібліотеки РДГУ. У 2018 році –вийшло його 2-е, доповнене видання у Київському видавництві «Кондор». На допомогу у здійсненні самостійного пошуку інформації студентам, викладачам, аспірантам наукова бібліотека підготувала та видала ***2-е, виправлене та доповнене видання практичного посібника «Карткові пошукові системи на допомогу самостійній роботі користувачів»***. Також формуванню та удосконаленню навичок інформаційної культури сприяв цикл заходів, що включав: традиційне проведення теоретичних і практичних занять з «Основ інформаційної культури», а також

інформаційних заходів в рамках вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху» (для студентів 1-х курсів всіх факультетів). Теоретичні заняття супроводжуються відеофільмом «Наукова бібліотека РДГУ реалізує ваше право на інформацію», який створений працівниками наукової бібліотеки університету. Впродовж року проводились і екскурсії: «Наукова бібліотека РДГУ: історія та сучасність», «Наукова бібліотека РДГУ – науково-освітній та інформаційний центр університету». Для студентів старших курсів організований *навчально-практичний семінар «Науково-дослідна робота як засіб розвитку творчого потенціалу особистості студента»* та інші необхідні інформаційні заходи (години цікавих повідомлень, бібліопанорами, огляди літератури, ін.) в рамках вивчення навчальних дисциплін «Основи науково-дослідної роботи»; «Методологія і методи наукових досліджень». Формуванню інформаційної культури користувачів сприяють різноманітні культурно-просвітницькі, інформаційні заходи, які проводить наукова бібліотека та безпосереднє індивідуальне бібліотечне і бібліографічне обслуговування.

Одним із аспектів забезпечення користувачів інформацією про ресурсний потенціал бібліотеки та її сервіс є рекламні заходи. В арсеналі використовуваних засобів - публікації у фахових періодичних виданнях, збірниках наукових праць, а також виступи на всеукраїнських, регіональних наукових конференціях, семінарах (в т.ч. і організованих науковою бібліотекою РДГУ).

Важливою складовою інформаційного забезпечення є наукова діяльність бібліотеки, що спрямовується на продовження науково-дослідницької роботи, науково-методичної і видавничої діяльності.

**В рамках довгострокового проекту «Історія РДГУ»,
започаткованого науковою
бібліотекою університету, підготовлено та видано
(в друкованому та електронному варіанті):**

- черговий випуск науково-допоміжного біобібліографічного покажчика серії «Академіки, доктори наук, професори РДГУ»:

Дичківська Ілона Миколаївна: бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, наук. б-ка; уклад.: С.Н.Грипич, О.В.Слобода, Л.В.Ковальчук. – Рівне: РДГУ, 2017. – 91с. – (Академіки, доктори наук, професори РДГУ).

Підготовлено до друку черговий випуск щорічника **«Друковані праці Рівненського державного гуманітарного університету за 2014 рік»**. Продовжувалась робота над підготовкою до друку щорічників **«Друковані праці Рівненського державного гуманітарного університету за 2015 рік»**, **«Друковані праці Рівненського державного гуманітарного університету за 2016 рік»**.

Продовжується робота над підготовкою наступного 3-го тому **«РДГУ в персоналіях»**. (*Науковий літопис*).

Загальнодержавні наукові проекти:

Продовжується робота в рамках Всеукраїнського довгострокового наукового проекту по формуванню загальнодержавної реферативної бази даних **«Україніка наукова»**, що відображається у 3-й серії Українського реферативного журналу «Джерело» («Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво»). Керівник наукового проекту-Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. В рамках цього проекту науковою бібліотекою здійснюється **реферування збірників наукових праць РДГУ «Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти»**, **«Інноватика у вихованні»**, **«Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»**, **«Психологія: реальність і перспективи»**.

В рамках науково-видавничої діяльності науковою бібліотекою продовжується робота по підготовці науково-допоміжних, рекомендаційних посібників, покажчиків літератури, інформаційно-методичних посібників та інших видань.

Зокрема, впродовж 2017-2018 навчального року здійснено випуски видань в друкованій та електронній формах:

в серії «Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ»:

Видано черговий випуск інформаційно-методичного посібника:

Кафедра педагогіки початкової освіти: інформ.-метод. посіб. / уклад. : С.Н. Грипич, С.М. Поліщук, Н. О. Потежна. – Рівне : РДГУ, 2017. – 68 с. – (Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ).

в серії «Педагогічна інноватика»:

Гуманізація освіти та виховання : реком. бібліогр. покажч. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С.Н. Грипич, О.В. Іванчук, Л.В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2017. – (Серія «Педагогічна інноватика»).

Карткові пошукові системи на допомогу самостійній роботі користувачів : практ. посіб. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С.Н. Грипич, Н.Б. Коломієць, М. Р. Супрунець та ін. – 2-е вид., випр. та допов. – Рівне : РДГУ, 2017. – 21 с.

Періодичні видання наукової бібліотеки РДГУ. 2018 рік : поточний показч. / уклад. : А.А. Кузнецова, С. М. Поліщук. – Рівне, 2017. – 20 с.

Електронні видання у фондах наукової бібліотеки РДГУ : бібліогр. показч. Вип. 1 / упоряд.: С.Н. Грипич, Б. С. Печончик, Н.Б. Коломісць. – Рівне : РДГУ, 2017. – 109 с.

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи : зб. матеріалів XI-ї наук.-практ. конф. (30 серпня 2017 р.) / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка РДГУ ; за ред. : С.Г. Грипич, Г.П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2017. – 70 с.

Менеджмент як наука і мистецтво управління : наук.-допом. бібліогр. показч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка РДГУ ; уклад. : С.Н. Грипич, О.В. Братащук. – Рівне : РДГУ, 2017. – 85 с.

в серії «Електронна бібліотека»:

Учитель. Письменник. Людина : (Антон Семенович Макаренко 1888-1939) : бібліогр. показч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С. Н. Грипич, Н. В. Марчук, Л.В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2017. – 45 с. – (Серія «Електронна бібліотека»; «Класики педагогіки»).

Педагогіка В. Сухомлинського – педагогіка серця : бібліогр. показч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С.Н. Грипич, Л. В. Ковальчук, Н.М. Гуменюк. – Рівне : РДГУ, 2017. – 45 с. – (Серія «Електронна бібліотека», «Класики педагогіки»).

Берегиня дошкільної педагогіки (Софія Федорівна Русова, 1856-1940) : бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С. Н. Грипич, О.В. Іванчук, Л.В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2017. – 48 с. – (Серія «Електронна бібліотека», «Класики педагогіки»).

Учитель учителів (видатний педагог К.Д. Ушинський, 1824-1870) : бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С.Н. Грипич, Н.М. Лещук, Л.В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2017. – 56 с. – (Серія «Електронна бібліотека», «Класики педагогіки»).

Марія Монтессорі (1870-1952) : бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад. : С.Н. Грипич, Н.В. Марчук. – Рівне : РДГУ, 2016. – 38 с. – (Серія «Електронна бібліотека», «Класики педагогіки»).

Видано друком:

в серії «Нові надходження літератури» (за галузями знань):

Видано черговий випуск:

Нові надходження літератури : поточ. анов. бібліогр. покажч. / уклад. : М.Р. Супрунець. - Рівне : [РДГУ], 2017. - (Педагогіка ; вип.14).

Автореферати дисертацій у фондах наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки. Психологічні науки [Електронний ресурс] : наук. допом. бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; уклад.: С.Н. Грипич, А.А. Кузнецова. – Рівне : РДГУ, 2017. – 250 с.

Публікації в збірниках наукових праць та періодичних
виданнях:

Грипич С.Н.

Розвиток професійної мотивації студентів психолого-педагогічних спеціальностей в процесі навчання у ВНЗ / С. Н. Грипич // Психологія : реальність і перспективи : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне : РДГУ, 2017. – Вип.8. – С. 63-67.

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір: досвід та перспективи : зб. матеріалів XI-ї наук.-практ. конф. (30 серпня 2017 р.) / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; Наук. б-ка РДГУ ; за ред. : С.Н. Грипич, Г.П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2017. – 70 с.

З метою забезпечення інформаційного супроводу наукової та навчальної діяльності університету, відповідно до сучасних вимог , наукова бібліотека спрямовувала свої зусилля на подальше розширення та удосконалення електронної бібліотеки. Як базове програмне забезпечення використовується комп'ютерна програмна система «УФД/Бібліотека». На її основі ведеться статистика комплектування, здійснюється інтегрований та диференційований облік документів (в т.ч. процеси вилучення літератури). Наукова бібліотека продовжує формувати власні електронні ресурси.

Здійснюється робота щодо подальшого формування фонду електронними навчальними, науковими виданнями, збірниками наукових праць, матеріалами наукових конференцій, виданих на компакт-дисках (в т.ч. і наданих бібліотеці кафедрами університету).

Бібліографічні бази даних:

Електронний каталог (ЕК) поповнюється бібліографічними записами нових надходжень літератури (з 2002 року). Він відображає різноманітні видання (книги, брошури, компакт-диски, журнальні статті та частини документів (статті зі збірників), неопубліковані документи (автореферати дисертацій). Ретроспективно до бази даних ЕК вносяться бібліографічні записи книг фонду наукової бібліотеки із різних галузей знань, виданих з 1995 по 2002 рр. На основі електронного каталогу продовжується формування баз даних:

- наукових праць викладачів РДГУ;
- авторефератів дисертацій, що надходять до наукової бібліотеки;
- книгозабезпечення навчального процесу РДГУ та аспірантури;
- рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки РДГУ;
- електронних документів (компакт-дисків);
- видань на іноземній мові;
- періодичних видань наукової бібліотеки.

Реферативні бази даних:

В рамках участі наукової бібліотеки в реалізації загальнодержавного наукового проекту «Україніка наукова» (керівник - Національна бібліотека України ім. В. Вернадського) продовжується формування реферативної бази даних статтями із збірників наукових праць РДГУ: «Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти», «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку». З 2017 року розпочато реферування збірників наукових праць «Інноватика у вихованні», «Психологія: перспективи та реальність». Опрацьована науковою бібліотекою реферативна інформація надається українською, англійською, російською мовами.

Повнотекстові бази даних:

Користувачам надається доступ до повних текстів бібліографічних та біобібліографічних покажчиків, інформаційно-методичних, практичних посібників та інших видань, які були підготовлені до друку та видані науковою бібліотекою. Студенти, викладачі аспіранти в бібліотеці університету мають можливість використовувати ліцензовані джерела інформації державних та приватних установ. Серед них – повнотекстова правова інформаційно-пошукова система «Консультант» (тексти міжнародних і державних законодавчих та нормативно-правових документів).

Інтернет-технології:

На допомогу у самостійній роботі студентам та науковцям у їх навчальній та науковій діяльності активно використовуються мережеві технології, зокрема, створений науковою бібліотекою власний **веб-сайт** (www.library.rshu.edu.ua/), який постійно оновлюється. На сайті розміщено:

- електронний каталог фонду наукової бібліотеки РДГУ;
- бібліографічні, реферативні, повнотекстові бази даних, створені науковою бібліотекою РДГУ (вищеназвані);
- інформація, призначена для інформаційних центрів, які діють в науковій бібліотеці РДГУ: психолого-педагогічної інформації; молодого дослідника; правової інформації;
- віртуальні (тематичні) виставки літератури;
- перелік міжнародних наукометричних баз даних, що допомагають викладачам університету у визначенні цитувань наукових праць;
- повнотекстова база даних «Наукова періодика України» (надає доступ до наукових фахових журналів);
- «Інформаційний бібліокур'єр» (знайомить із списками нових надходжень книг).

- «Інформаційний навігатор» (надаються адреси різноманітних Інтернет-ресурсів: сайтів бібліотек, сайтів ВНЗ, «Електронних бібліотек» та ін).

Також підтримується власна сторінка на загальноуніверситетському веб-сайті.

Впродовж 2017-2018 навчального року наукова бібліотека доклала багато зусиль до організації роботи по створенню ***Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету.***

3 жовтня 2017 року Рівненський державний гуманітарний університет отримав доступ до Міжнародної наукометричної бази **Scopus**. Наукова бібліотека надає консультації щодо реєстрації та користування цією наукометричною базою.

Різноманітні електронні ресурси бібліотеки використовуються в обслуговуванні користувачів. В електронному режимі видаються довідки користувачам. Якості обслуговування сприяє рубрикатор ключових слів складений працівниками бібліотеки.

Постійно здійснюється необхідна робота з обслуговування, адміністрування мереж, програм, захисту баз даних, їх архівування.

Наукова бібліотека продовжує формувати свої фонди традиційними паперовими та електронними виданнями різноманітних типів і видів, що забезпечують інформаційну базу освітньої діяльності, наукових досліджень та виховного процесу. При формуванні складу та структури фондів враховується номенклатура спеціальностей і спеціалізацій, за якими здійснюється професійна підготовка в університеті відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, освітніх програм і навчальних планів, контингенту студентів, диференціації форм навчання та тематики наукових досліджень. Для поповнення фондів використовуються і інші джерела комплектування. Щороку наукова бібліотека отримує близько **150** назв українських періодичних видань.

Здійснюється документообмін із Національною бібліотекою України імені В. Вернадського та іншими провідними бібліотеками України. Надходить в дарунок література від державних організацій, громадських об'єднань, авторів книг, а також отримуємо від користувачів книги взамін загублених.

Наукова бібліотека постійно співпрацює з кафедрами щодо ведення картотеки та електронної бази книгозабезпечення навчального процесу РДГУ та аспірантури. З метою інформування кафедр про стан документного забезпечення навчальних дисциплін продовжується робота з видання випусків інформаційно-методичних посібників серії «Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ», в рамках якої підготували та видали друком посібник:

Кафедра педагогіки початкової освіти: інформ.-метод. посіб. / уклад. : С.Н. Грипич, С.М. Поліщук, Н. О. Потежна. – Рівне : РДГУ, 2017. – 68 с. – (Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ).

В результаті проведеної до Всеукраїнського дня бібліотек акції «Подаруй бібліотеці сучасну книгу», студенти і викладачі університету подарували бібліотеці сучасну навчальну та художню літературу. Фонд неопублікованих видань поповнюється за рахунок дисертаційних робіт, захищених в РДГУ та авторефератів дисертацій, що надходять до бібліотеки з інших наукових установ.

Створюючи електронну бібліотеку, ми продовжуємо роботу з формування фонду необхідними електронними джерелами інформації, які надходять з книготорговельної мережі, а також отримуємо електронні аналоги друкованих видань викладачів університету. Користувачам бібліотеки надається доступ до повнотекстової бази правових документів інформаційно-пошукової системи «Консультант».

Беручи до уваги діяльність наукової бібліотеки по створенню «Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету», удосконалюється робота по формуванню спеціального фонду наукових праць викладачів РДГУ (паперового та електронного). Особлива увага спрямовується на подальше формування та вивчення фонду рідкісних і цінних видань, продовжується робота з їх наукової паспортизації (окремих видань та колекцій).

Здійснюється необхідна робота щодо переведу фондів наукової бібліотеки на «Універсальну десяткову класифікацію» (УДК).

Значна увага приділяється організації та збереженню документних і електронних фондів. Здійснюється відповідний комплекс технологічних процесів з інтегрованого та диференційованого обліку фондів в традиційній (паперовій) та електронній формах. Згідно перспективного плану перевірок фондів (що складений на основі відповідних державних законодавчих, нормативно-правових та інструктивно-методичних документів) здійснюються перевірки фондів структурних підрозділів бібліотеки та кафедральних бібліотек.

Крім ретельного обліку та перевірок фондів, наукова бібліотека проводить роботу із забезпечення їх фізичного, морального збереження. У співпраці з деканатами проводиться робота з ліквідації читацької заборгованості. З метою запобігання збільшенню пасивної частини фондів, структурні підрозділи наукової бібліотеки РДГУ постійно вивчають стан їх використання, наслідком чого є подальше вилучення зношеної та дублетної літератури, а також тієї, що втратила свою актуальність, наукову і виробничу цінність. До співпраці в цьому питанні залучаються викладачі університету.

Впродовж навчального року наукова бібліотека продовжила роботу над подальшим удосконаленням довідково-пошукового апарату, який ведеться в картковій та

електронній формах. Своєчасно на весь потік нових надходжень літератури та електронних джерел інформації здійснюються необхідні технологічні процеси аналітико-синтетичної обробки документів та каталогізації.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження «Універсальної десятикової класифікації» (№177 від 22.03. 2017 р.), наукова бібліотека впровадила в практику роботи «Універсальну десятикову класифікацію» (УДК). Здійснюється необхідна робота щодо переведу систематичних каталогів і картотек на «Універсальну десятикову класифікацію».

Належний високий рівень інформативності карткового та електронного довідково-пошукового апарату підтримується за допомогою ретельної роботи з його поповнення, вилучення, повного, поточного та технічного редагування. В науковій бібліотеці РДГУ ведуться такі карткові каталоги і картотеки:

Каталоги:

- генеральний абетковий каталог;
- генеральний систематичний каталог;
- абеткові та систематичні каталоги фондів структурних підрозділів бібліотеки;
- каталог книг на іноземних мовах;
- каталог періодичних видань наукової бібліотеки;
- каталог авторефератів дисертацій, які надійшли до наукової бібліотеки.

Картотеки:

- генеральна систематична картотека статей;
- картотека рідкісних видань наукової бібліотеки;
- тематичні картотеки;
- жанрові картотеки (картотека поезії, картотека драматичних творів);
- спеціальні картотеки (картотека наукових праць викладачів РДГУ);

- картотека назв творів художньої літератури (романи, повісті). Ведеться на книги та на художні твори, опубліковані в літературно - художніх журналах;
- картотека серійних видань;
- картотека бакалаврських, дипломних, магістерських робіт студентів РДГУ;
- картотека електронних видань (компакт-дисків);
- картотека навчальних програм (для вищих навчальних закладів та загальноосвітніх шкіл);
- картотека навчально-методичних посібників для вищих навчальних закладів;
- картотека брошур;
- красзнавча картотека.

Культурно-просвітницька діяльність наукової бібліотеки спрямовується на формування моральних якостей, підвищення загальноосвітнього рівня та розширення фахової підготовки студентської молоді.

Необхідними умовами планування культурно-просвітницької роботи є: продуманий вибір її тематики та форм, диференціація читацької аудиторії, координація та інтеграція з іншими структурними підрозділами університету (деканатами, кафедрами, кураторами груп та ін.). Для проведення культурно-просвітницьких заходів використовуються бібліотечні, літературні, театралізовані, клубні та інші форми роботи із застосовуванням сучасних аудіо- та відеозасобів.

Традиційно культурно-просвітницька діяльність наукової бібліотеки групується за такими циклами як: «Перші кроки у вищому навчальному закладі» (Тобі, першокурснику), «Університетська освіта. (Вивчаємо навчальні дисципліни, розглядаємо теми)», «Історичні студії», «Дата календаря», «Виховуємо особистість», «Наука. Культура. Мистецтво» та ін. Пріоритетними є культурно-просвітницькі заходи,

спрямовані на розширення і поглиблення знань відповідно до завдань освітнього процесу та виробничої практики студентів, а також допомозі в науково-дослідницькій та професійній діяльності професорсько-викладацького складу університету. Відповідні культурно-просвітницькі заходи проводяться в рамках діяльності центрів: психолого-педагогічної інформації, молодого дослідника, правової інформації.

Наукова бібліотека організовує велику кількість різноманітних виставок та переглядів літератури, їх форма та тематика диференціюється за цільовим та читацьким спрямуванням (для студентів, викладачів; тематичні, галузеві; поточні і ретроспективні; змішані, журнальні, серійні та ін.). Постійно оновлюється інформація на рекламних стендах: «Наукова бібліотека інформує», «Інформація...Інформація...Інформація...» та ін.

Науково-методична діяльність наукової бібліотеки спрямовується на покращення управління, планування, вибору пріоритетів у ресурсному забезпеченні, інформаційному сервісі, технічному переоснащенні, виробленні критеріїв ефективності своїх функцій.

Основними напрямками науково-методичної діяльності є:

науково-аналітичний, що передбачає збір та узагальнення фахової інформації про бібліотеку та на її основі готуються необхідні документи, проекти для вирішення конкретних завдань;

- організаційно-нормативний, що полягає у створенні необхідної внутрішньобібліотечної інструктивної та методичної документації;
- інноваційний, що спрямовується на забезпечення впровадження в практику здобутків бібліотечної галузі;
- інформаційно-педагогічний, що сприяє підвищенню професійної компетентності працівників наукової бібліотеки.

Своєчасно приймаються управлінські рішення, підвищується ступінь їхньої обґрунтованості завдяки оперативному накопиченню, обробці та аналізу інформації про хід виробничого процесу, підтримці та продуктивній взаємодії між структурними підрозділами тощо.

Згідно плану регулярно проводяться засідання методичної ради наукової бібліотеки. Впродовж року аналізуються річні і квартальні плани та звіти роботи бібліотеки та її структурних підрозділів. Здійснюється комплексний моніторинг їх роботи. Відповідно до плану роботи наукової бібліотеки, нещодавно проведений моніторинг діяльності інформаційно-бібліографічного відділу.

Робота з підвищення фахового рівня працівників наукової бібліотеки спрямовується на подальше удосконалення теоретичних знань, а також практичних навичок відповідно до нових наукових досягнень в галузі бібліотекознавства, бібліографії та інформаційної діяльності.

З метою узагальнення власного практичного досвіду та визначення подальших перспектив розвитку бібліотека університету проводить щорічні науково-практичні конференції.

Важливою ланкою в професійному вдосконаленні персоналу є комунікативно-професійні зв'язки з бібліотечними фахівцями інших регіонів та можливостями знайомства з досвідом роботи бібліотек України. З цією метою наукова бібліотека РДГУ останнім часом взяла участь у таких науково-практичних конференціях:

- у Skype-конференції засідання міжвідомчої Комісії з питань впровадження Універсальної десяткової класифікації (УДК) в Україні. (Організатор – Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського Національного університету імені Тараса Шевченка) (2018 р.);

- у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Університетська бібліотека як простір соціокультурної комунікації». (Організатор – Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка) (2017р.);
- у Міжнародній науково-практичній конференції «Бібліотеки вищих навчальних закладів: досвід та перспективи». (Організатор – Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського Національного університету імені Тараса Шевченка), Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. Мечникова, Українська бібліотечна асоціація). (2017 р.) та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зозуля С. Бібліотечно-інформаційна сфера України: сучасний стан / С. Зозуля // Вісник Книжкової палати. – 2016. - №1. –С. 22-26.
2. Колесникова Т. Еволюція комунікаційних моделей діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації / Т. Колесникова // Бібл. вісн. -2013. - №2. – С.17-24.
3. Назар'єва С. Бібліотека як видавець наукових видань / С. Назар'єва // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2017. - №1. – С. 6-10.
4. Онищенко О.С. Бібліотека і «цифрове» покоління : нова ситуація, нові форми роботи / О. С. Онищенко // Бібл. вісн. – 2016. - №5. – С. 3-6.

ЗМІСТ

1. <i>Грипич С.Н.</i> Наукова бібліотека - інтегруючий центр інформаційного простору Рівненського державного гуманітарного університету.....	3
2. <i>Поліщук С.М.</i> Наукові комунікації: від відкритого доступу до інформації – до відкритої науки.....	25
3. <i>Лещук Н. М.</i> Документні фонди як інформаційний ресурс наукової бібліотеки на допомогу освітньому та науковому процесам Рівненського державного гуманітарного університету.....	33
4. <i>Мельничук Г. П.</i> Фонд електронних видань як складова створення «Електронної бібліотеки» в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету.....	41
5. <i>Буравкова Л. М.</i> Формування інформаційної культури користувачів – важлива складова діяльності наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.....	46
6. <i>Печончик Б. С.</i> Універсальна десяткова класифікація та її роль у формуванні довідково-пошукового апарату наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.....	70
7. <i>Семенюк Г. П.</i> Культурно-просвітницька діяльність наукової бібліотеки як фактор наповнення інформаційного простору Рівненського державного гуманітарного університету.....	76

Збірник матеріалів

ХІІ-ї науково-практичної конференції

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА –
ІНТЕГРУЮЧИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Відповідальна за випуск:

С.Н. Грипич - доцент,
директор наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Укладачі:

С.Н. Грипич - доцент,
директор наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Г.П. Семенюк – заступник
директора з науково-
методичної діяльності
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

***Технічний редактор,
комп'ютерна верстка:***

Ю. М. Оліферчук –
провідний бібліотекар
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного
університету.

Формат 60 84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times
Наукова бібліотека РДГУ

